

Pagal bendrą Europos prieglobsčio sistemą valstybei narei iš principo nedraudžiama šeimos vienovės išlaikymo tikslais automatiškai taikyti vieno iš tėvų, kuriam buvo suteiktas pabėgėlio statusas, statusą kaip išvestinę teisę nepilnamečiam vaikui

Ieškovė pagrindinėje byloje LW, turinti Tuniso pilietybę, gimė 2017 m. Vokietijoje, jos motina tunisietė, kurios prieglobsčio prašymas buvo atmestas, o tėvas siras, kuriam pabėgėlio statusas buvo suteiktas 2015 m. LW vardu pateiktas prieglobsčio prašymas *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba, Vokietija) sprendimu buvo atmestas.

Nepatenkinus skundo dėl šio sprendimo, LW pateikė kasacinį skundą dėl šio teismo sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis vyriausiasis administracinis teismas, Vokietija).

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad LW negali reikalauti suteikti pabėgėlio statuso remdamasi savarankiška teise. Jai veiksminga apsauga gali būti suteikta Tuniso Respublikoje, kurios pilietė ji yra. Vis dėlto LW atitinka nacionalinėje teisėje¹ numatytas sąlygas, kuriomis pabėgėlio statusas kaip išvestinė teisė pabėgėlių šeimos apsaugos tikslais pripažįstamas kaip vienam iš tėvų, kuriam buvo suteiktas šis statusas, nepilnamečiam vaikui. Pagal šiuos teisės aktus pabėgėlio statusą taip pat reikėtų suteikti Vokietijoje gimusiam vaikui, kuris per kitą iš tėvų turi trečiosios šalies, kurios teritorijoje jis nėra persekiojamas, pilietybę.

Abejodamas, ar toks Vokietijos teisės aiškinimas suderinamas su **Direktyva 2011/95²**, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas sustabdė bylos nagrinėjimą ir paprašė Teisingumo Teismo išaiškinti šios direktyvos 3 straipsnį³ ir 23 straipsnio 2 dalį⁴. Savo sprendime Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) atsakė, kad pagal šias nuostatas **valstybei narei nedraudžiama, remiantis palankesnėmis nacionalinėmis nuostatomis pabėgėlio statusą kaip išvestinę teisę šeimos vienovės išsaugojimo tikslais suteikti trečiosios šalies piliečio, kuriam pabėgėlio statusas suteiktas pagal šioje direktyvoje nustatytą sistemą, nepilnamečiam vaikui, taip pat ir tuo atveju, jeigu šis vaikas gimė šios valstybės narės teritorijoje ir per kitą iš tėvų turi kitos trečiosios šalies, kurios teritorijoje jam nekyla pavojus būti persekiojamam, pilietybę. Vis dėlto tokių nacionalinės teisės nuostatų suderinamumas su Direktyva 2011/95 reiškia, kad vaikui netaikomas šioje direktyvoje nurodytas nesuteikimo pagrindas ir kad dėl savo**

¹ Šiuo atveju pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Asylgesetz* (Prieglobsčio įstatymas) 26 straipsnio 2 ir 5 dalys. Šiose kartu taikomose nuostatose numatyta, kad jo prašymu nepilnametis nesusituokęs pripažinto pabėgėlio vaikas pripažįstamas tarptautinės apsaugos gavėju, kai vieno iš tėvų statusas yra įgytas galutinai.

² 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9).

³ Šioje nuostatoje numatyta, kad valstybės narės gali nustatyti palankesnius reikalavimus, skirtus nustatyti, kuris asmuo gali būti priskiriamas prie pabėgėlio ar papildomą apsaugą galinčio gauti asmens, ir tarptautinės apsaugos pobūdį, jei tie reikalavimai yra suderinami su šia direktyva.

⁴ Šioje nuostatoje, kuria siekiama užtikrinti asmens, kuriam suteikta tarptautinė apsauga, šeimos vienovės išlaikymą, kai jo šeimos nariai asmeniškai netenkina tokiai apsaugai keliamų reikalavimų, numatomas tam tikrų statuso gavėjui suteiktų lengvatų taikymo išplėtimas minėtiems šeimos nariams.

pilietybės ar kito asmens teisinį statusą apibūdinančio požymio jis neturi teisės į geresnį požiūrį šioje valstybėje narėje, palyginti su tuo, kuris kyla iš pabėgėlio statuso suteikimo.

Teisingumo Teismo vertinimas

Pirma, Teisingumo Teismas konstatavo, kad vaikas, esantis tokioje padėtyje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, neatitinka reikalavimų, kad jam asmeniškai būtų suteiktas pabėgėlio statusas pagal Direktyvoje 2011/95 nustatytą sistemą.

Iš šios direktyvos matyti, jog tam, kad asmuo būtų pripažintas pabėgėliu, turi būti įvykdytos dvi sąlygos, susijusios, pirma, su persekiojimo baime ir, antra, su apsaugos nuo trečiosios šalies, kurios pilietis suinteresuotasis asmuo yra, persekiojimo nebuvimu. LW galėtų naudotis veiksminga apsauga Tunise. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas primena, kad pagal Direktyvoje 2011/95 įtvirtintą sistemą tarptautinės apsaugos prašymas negali būti patenkintas individualiai vien dėl to, kad prašytojo šeimos narys patiria pagrįstą baimę būti persekiojamas arba jam gresia realus didelės žalos pavojus, jei nustatyta, kad, nepaisant jo ryšio su šiuo šeimos nariu ir dėl jo kylančio ypatingo pažeidžiamumo, jam pačiam nekyla persekiojimo ar didelės žalos grėsmių⁵.

Antra, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Direktyvoje 2011/95 nenumatyta, kad pabėgėlio statusas kaip išvestinė teisė būtų taikomas ir pabėgėlio šeimos nariams, kurie asmeniškai neatitinka šio statuso suteikimo sąlygų. Iš tiesų pagal šios direktyvos 23 straipsnį valstybės narės tik įpareigojamos pakeisti savo nacionalinę teisę taip, kad tokie šeimos nariai, kiek tai suderinama su jų asmeniniu teisiniu statusu, galėtų reikalauti tam tikrų lengvatų, įskaitant leidimo gyventi šalyje arba teisės įsidarbinti suteikimą, kuriomis siekiama išsaugoti šeimos vienovę. Tačiau valstybių narių pareiga numatyti galimybę pasinaudoti šiomis lengvatomis netaikoma tarptautinės apsaugos gavėjo vaikams, gimusiems priimančioje valstybėje narėje šeimoje, sukurtoje toje valstybėje.

Trečia, siekdamas nustatyti, ar valstybė narė vis dėlto gali taikyti pabėgėlio statusą kaip išvestinę teisę šeimos vienovės išsaugojimo tikslais vaikui, esančiam tokioje padėtyje kaip LW, Teisingumo Teismas primena, kad pagal Direktyvos 2011/95 3 straipsnį valstybėms narėms leidžiama nustatyti palankesnius reikalavimus sprendžiant, kas atitinka pabėgėlio statuso suteikimo sąlygas, jei tie reikalavimai atitinka šios direktyvos nuostatas.

Su direktyva nesuderinami pirmiausia tokie nacionaliniai reikalavimai, pagal kuriuos leidžiama suteikti pabėgėlio statusą trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurių padėtis visiškai neatitinka tarptautinės apsaugos teikimo logikos⁶. Taigi, automatinio pabėgėlio statuso išplėtimo, suteikiant išvestinę teisę, taikymas asmens, kuriam šis statusas suteiktas, nepilnamečiam vaikui, neatsižvelgiant į tai, ar šis vaikas asmeniškai tenkina tokio statuso suteikimo sąlygas, ar ne, taip pat ir tuo atveju, jeigu šis vaikas gimė priimančiojoje valstybėje narėje, kuris numatytas pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose pabėgėlio šeimos vienovės išsaugojimo tikslais, atitinka tarptautinės apsaugos teikimo logiką.

Vis dėlto Teisingumo Teismas pažymi, kad gali būti atvejų, kai automatiškas pabėgėlio statuso išplėtimas, suteikiant išvestinę teisę, pabėgėlio šeimos vienovės išsaugojimo tikslais, nepaisant šio atitikimo, būtų nesuderinamas su Direktyva 2011/95.

Taigi, viena vertus, šios direktyvos 3 straipsnyje numatyta išlyga valstybei narei draudžia, kad valstybė narė priimtų nuostatas, pagal kurias pabėgėlio statusas būtų suteiktas asmeniui, kuriam pagal šios direktyvos 12 straipsnio 2 dalį toks statusas nesuteikiamas. Taigi pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus tokiems asmenims pabėgėlio statusas nesuteikiamas.

Kita vertus, pagal Direktyvos 2011/95 23 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą išlygą tarptautinės apsaugos gavėjui suteiktų lengvatų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų jo šeimos narį, jeigu tai būtų nesuderinama su tokio šeimos nario asmeniniu teisiniu statusu. Teisingumo Teismas

⁵ Žr. 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Ahmedbekova* (C-652/16, 50 punktas).

⁶ Žr. 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Ahmedbekova* (C-652/16, 71 punktas).

patikslino šios išlygos apimtį, kurios taip pat turi būti laikomasi, kai valstybė narė taiko pagal šios direktyvos 3 straipsnį nustatytus palankesnius reikalavimus, pagal kuriuos tarptautinės apsaugos gavėjui suteikto statuso taikymas automatiškai išplečiamas ir jo šeimos nariams, neatsižvelgiant į tai, ar įvykdytos šio statuso suteikimo sąlygos.

Su tarptautinės apsaugos gavėjo vaiko asmeniniu teisiniu statusu, kuris asmeniškai neatitinka šios apsaugos suteikimo sąlygų, būtų nesuderinama tai, jeigu Direktyvos 2011/95 23 straipsnio 2 dalyje numatytų lengvatos arba šiam gavėjui suteiktas statusas būtų taikomas ir jam, jei šis vaikas turi priimančiosios valstybės narės arba kitos valstybės pilietybę, kuri, atsižvelgiant į visus jo asmeninį statusą apibūdinančius požymius, jam suteikia teisę į geresnį vertinimą šioje valstybėje narėje, palyginti su tuo, kuris kyla iš tokio išplėtimo. Tokiu Direktyvos 2011/95 23 straipsnio 2 dalyje esančios išlygos aiškinimu atsižvelgiama į svarbiausius vaiko interesus, į kuriuos atsižvelgiant ši nuostata turi būti aiškinama ir taikoma

Nagrinėjamu atveju neatrodo, kad LW dėl savo Tuniso pilietybės ar kito jo asmeninį teisinį statusą apibūdinančio požymio turėtų teisę į geresnį vertinimą Vokietijoje, palyginti su tuo, kuris kyla iš jos tėvui suteikto pabėgėlio statuso išplėtimo, suteikiant išvestinę teisę.

Galiausiai Teisingumo Teismas pažymėjo, kad palankesnių nacionalinės teisės nuostatų, kaip antai nagrinėjamų šioje byloje, taikymo tokioje situacijoje, kurioje yra LW, suderinamumas su Direktyva 2011/95 nepriklauso nuo to, ar ji ir jos tėvai gali įsikurti Tunise. Šios direktyvos 23 straipsniu, kuriuo siekiama leisti pabėgėliui pasinaudoti šiuo statusu suteikiamomis teisėmis išsaugant savo šeimos vienovę priimančiojoje valstybėje narėje, LW šeimos galimybė įsikurti Tunise negali pateisinti to, kad šios nuostatos 2 dalyje esanti išlyga būtų suprantama kaip draudžianti suteikti jai pabėgėlio statusą, nes toks aiškinimas reikštų, kad jos tėvas atsisako jam Vokietijoje suteiktos prieglobsčio teisės.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127